ÉK: 2018. 02. 12.

Mini Bölcsőde

Szakmai Program

2018

Hatályos: 2018. …..

Készítette: Némethné Bartkó Ivett

1. Bevezetés

A mini bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája. A bölcsőde a családban nevelkedő – 20 hetestől - 3 éves korú – gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény.

A mini bölcsőde működésének kereteit, tartalmát, a bölcsődében folyó nevelő- gondozó munka szakmai alapelveit a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja és a hozzájuk rendelt törvények, kormány és miniszteri rendeletek határozzák meg.

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

A bölcsődei nevelés – gondozás célja az alapprogram szerint

A bölcsődei nevelés-gondozás célja, hogy a kisgyermekek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

2. A szolgáltató intézmény alapadatai:

Az intézmény neve:

Címe: 3068 Mátraszőlős, Fő út 90.

Telefon: 06-32/370 278

E-mail cím: matraszolos.minibolcsode@gmail.com

Nyitva tartás: hétfőtől-péntekig: 7-17:00-ig

Csoportszám: 1 mini bölcsődei csoport

Férőhely: 7 fő

Intézményvezető:

Bölcsődevezető: Némethné Bartkó Ivett

A fenntartó neve: Mátraszőlős Község Önkormányzata

A fenntartó címe: 3068 Mátraszőlős, Kossuth tér 15.

A fenntartó képviselőjének neve: Tóth Gyula

Érvényességi terület: Mátraszőlős közigazgatási területe

3. A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek

A mini bölcsőde saját program szerint dolgozik, amely összhangban van az országos alapprogrammal. Szakmai programunk igazodik a helyi lehetőségekhez, az óvoda Pedagógiai Programjához, a családok és a fenntartó elvárásaihoz, megőrizve a szakmai önállóságot.

Az alábbi dokumentumok ismeretében készítettük el az intézményben működtetni kívánt **Mini Bölcsőde** Szakmai programját:

- ENSZ Emberi Jogok egyetemes nyilatkozata és a 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- Az emberi erőforrások minisztere 6/2016. (III. 24.) EMMI rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról.
- A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS SZAKMAI SZABÁLYAI Módszertani levél Budapest, 2012
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja- SZMI 2008.
- 235/1997. (XII. 17.) Kormányrendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról.
- 29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról

- 257/2000 (XII. 26) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 281 / 1997. (XII. 23.) Kormányrendelet a Működési engedélyek kiadásáról a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei, az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése, A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai, valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata a KJT mindenkor irányadó módosításai
- 8/2000 (VIII.4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről
- 9/2000 (VIII.4) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzésétől és a szociális szakvizsgáról.
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás egészségügyi előírásokról
- Játék a bölcsődében. Módszertani levél. Bölcsődék Országos Módszertani Intézete, Bp. 1997
- Az egészséges csecsemő táplálásának irányelvei (ajánlás). (Az Országos Csecsemő- és Gyermekegészségügy Intézet által 1994- ben összeállított, „az egészséges csecsemő táplálásának irányelveiről" c. viselő 47. számú módszertani levél helyébe lép. 2011
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Bp. 2003

4. A mátraszőlősi Mini Bölcsőde bemutatása

Mátraszőlős Nógrád megye északi részén, a megyeszékhelytől 26 km-re található település, mely a Cserhát délkeleti lábánál fekszik, a Hévíz-patak partján. A lakosság közel 1600 főből áll. A bölcsőde a község központi részén, jól megközelíthető helyen, csendes, békés környezetben található az óvoda épületében. Az intézmény a gyermekek egyéni igényeihez igazodva biztosítja a gyermekek fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

A magasabb színvonalú napközbeni gyermekellátás érdekében Mátraszőlős Község Önkormányzat Képviselő-testülete az óvoda épületében egy 7 férőhelyes mini bölcsődét alakított ki. Az épület ideális környezetet nyújt a bölcsődés korú gyermekek neveléséhez és gondozásához is.

Gyermekképünk: a harmonikusan, sokoldalún fejlődő gyermek, aki testileg és lelkileg egészséges, szociálisan kompetens. Nyitott az őt körülvevő környezet ingereire, kitartó, aktív és tevékeny.

A bölcsőde hitvallása

„Kezdeményezni, azután hagyni, hogy a gyermek szabadon kibontakoztathassa képességeit. Ez a pedagógus feladata." (Maria Montessori)

Azt valljuk, hogy csak nyugodt, derűs, szeretetteljes légkörben felnövő gyermekekből válnak boldog, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, érdeklődő, önállóan gondolkodni tudó emberek. A kisgyermek életében az első 3 évben az első közösségnek meghatározó szerepe van, a gyermek későbbi személyiségfejlődésében. A kisgyermek ebben az életszakaszában a legsérülékenyebb testileg, lelkileg egyaránt, erősen függ a felnőttektől, ezért a kisgyermeknevelő személyisége meghatározó. Fontosnak tartjuk a biztonságot nyújtó környezetet, melyben a legteljesebb odafigyeléssel óvjuk és vigyázzuk a ránk bízott gyermekeket.

Mini bölcsődénk **20 hetestől 36 hónapos** korú gyermekek részére nyújt napközbeni ellátást. A gyermek hároméves korát maghaladó gondozási év végéig járhat a bölcsődébe. Vagy, ha a gyermek a *3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31.-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.* Célunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása az alapvető emberi és szabadságjogok tiszteletben tartásával, családias hangulatban. A mini bölcsődében koruknak és személyiségüknek megfelelően gondoskodunk a gyermekekről, lehetőség szerint rugalmasan

alkalmazkodva a szülők kéréseihez. A mini bölcsőde 7 gyermek nevelését, gondozását, fejlesztését látja el. Mini bölcsődénkben a bölcsődei csoportban legfeljebb 7 gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban

- valamennyi gyermek betöltötte a második életévét (legfeljebb 8 gyermek nevelhető, gondozgató)
- sajátos nevelési igényű gyermek is nevelnek, gondoznak
  - egy sajátos nevelési igényű gyermeket látnak el, legfeljebb 5 gyermek,
  - kettő vagy három sajátos nevelési igényű gyermeket látnak el, legfeljebb 3 gyermek nevelhető, gondozható a mini bölcsődében.

A mini bölcsődében történő gondozás előnyei:

- kis csoportlétszám, mely lehetővé teszi az egyénre szabott foglalkozást (egyéni bánásmód elve)
- a fertőzéses megbetegedések ritkábbak, mint a nagyobb létszámú gyermek közösségekben
- a különleges bánásmódot igénylő gyermek szükségletei jobban kielégíthetők
- a családi körülmények megkönnyítik a kisgyermek számára a szülőtől való elszakadást

5. Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői

A hagyományos anyai-női szerepek megváltoztak. A családok szűkös anyagi keretei miatt fontos a munkavállalás mind két szülőt tekintve. Nagyon sok édesanya dönt úgy, hogy nem marad otthon a gyermek 3 éves koráig, hanem visszatér dolgozni. A gyermekek napközbeni ellátása iránti igény megnövekedett, a gyermek ellátása a családban nem megoldott. A mini bölcsődei ellátás egy megoldási alternatíva a gyermekek napközbeni ellátására, amelyet a legújabb gyermekjóléti törekvések is szorgalmaznak. A befogadóképesség hiány egész Nógrád megyére igaz. Ezért a mini bölcsőde fenntartása ás működtetése indokolt és szükséges Mátraszőlősön is. Az egészségügyi ellátás, védőnői hálózat, gyermekjóléti szolgálat is jól működik a településen.

Célunk, hogy hosszú távú jó színvonalú alapellátást biztosítsunk a családok számára. Kiemelt feladatunknak tekintjük munkánk során, hogy a kisgyermekes családok segítséget kapjanak gyermekük neveléséhez. A szakszerű nevelés-gondozás során kiemelt szerepet kap a gyermekközpontú pedagógiai megközelítés. A szakdolgozók létszáma megfelel a törvényi előírásoknak, a szakmai felkészültségre szintén nagy hangsúlyt fektetünk. Lehetőséget biztosítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek gondozására is.

6. A bölcsődei nevelés- gondozás személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltételek

A mini bölcsődénkben egymás iránt tiszteletet tanúsító, elfogadó, egymás munkáját megbecsülő felnőttek dolgoznak, akiknek személyisége meghatározó a gyermekek számára. A fő gondozási-nevelési feladatokat **1 fő kisgyermeknevelő és 1 fő bölcsődei dajka** és amennyiben szükséges, egy fő helyettesítő végzi. A kisgyermeknevelő és a dajka kétműszakos munkarendben (délelőttös, délutános) dolgoznak, hogy a törvényi előírásoknak megfeleljen a napi nyitvatartási rend.

A mini bölcsődében való foglalkozások (kezdeményezések) abban a szellemben terveződnek meg, mintha az idelátogató gyerekek is a családunk részei lennének abban az időben, amikor nálunk vannak. A kisgyermeknevelő és a dajka egymást segítve végzi el feladatait. Mini bölcsődénkbe járó kisgyermekek nevelését-gondozását kisgyermeknevelő végzi a bölcsődei élet egész időtartama alatt. Kisgyermeknevelőnk munkáját hivatásának tekinti. A kisgyermeknevelő nevelő-gondozó munkáját a Szakmai Program alapján végzi, személyiségén keresztül valósul meg a program cél-és feladatrendszere. A legújabb szakmai módszerek szerint dolgoznak, ezáltal fejleszti a gyermek kreativitását, alkotókészségét. A természethez közelítve spontán ismereteket nyújtanak. A kisgyermeknevelő lényeges személyiségjegye a nyitottság, beleélés készség, érdeklődés a környezet iránt, elfogadó, segítő, támogató attitűd. A kisgyermeknevelő mintát jelent a gyermekek számára.

Nevelési programunk feltétele a kisgyermeknevelők rendszeres belső és külső továbbképzése, önképzése. A dolgozók szakmai kompetenciájuk erősítése céljából szakmai műhelyeken, szakmai tanfolyamokon, minősített továbbképzési programokon vesznek részt egyénileg és testületileg.

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM redelet alapján kell az alkalmazottaknak 4 évente pontszerzési kötelezettségüknek eleget tenni az alábbiak szerint:

- Belső képzések
- Szakmai műhelyek szervezése

Tárgyi feltételek:

A bölcsődébe járó gyermekek napjuk nagyobb részét az intézményben töltik. Céljaink eléréséhez, mindennapjaink jó komfortérzetéhez a jó tárgyi ellátottság is hozzátartozik. A mini bölcsőde a mátraszőlősi óvoda épületében látja el a szolgáltatást. A működés helye az óvoda épületében erre a célra kialakított csoportszoba. A szolgáltatás nyújtására használt helyiségek: előtér, akadálymentes mosdó/illemhely (a szülők számára) gyermeköltöző (átadóhelyiség), gyermekfürdőszoba, melegítő-tálalókonyha és a foglalkoztatók. Az épület, valamint a gyermekek által használt helyiségek szárazak, világosak, jól szellőztethetőek, jól fűthetőek.

A szakmai program megvalósításának alapfeltétele a biztonságos, barátságos, esztétikus, gyermekközpontú és családcentrikus bölcsődei környezet és tárgyi eszközrendszer. A bölcsődénk külső képe, udvara és belső helyiségei a „Jó itt lenni „érzést biztosítják.

A csoportszoba: kialakítása során a bölcsődei szabvány előírásainak megfelelően alakítottuk ki a helyiségeket. A szoba természetes megvilágítású, falai meleg színűek. A hasznos alapterülete vonatkozásában érvényesül a minimum 3 négyzetméter/gyermek alapterület jogszabályi előírás. A csoportszobákat a gyermekek változó méretének megfelelő. szép bútorokkal és eszközökkel rendeztük be. A szoba burkolata mosható, fertőtleníthető, meleg padló. A csoportszobákban a játékokat és a gyermeki tevékenységek eszközeit a gyermekek számára elérhető magasságban helyezzük el. A csoportszoba elkülönítésére alkalmas kuckót, pihenősarkot alakítottunk ki arra az estre, ha egy-egy gyermek elfárad a játékban, vagy csendre, egyedüllétre vágyik, esetleg a közérzete nem jó és szeretne lepihenni. A foglalkoztatóban kisméretű asztalok, minden gyermek számára szék, játékok tárolására polcok kerültek elhelyezésre, illetve a gyermekek fektető ágyait az erre kialakított szekrényben tároljuk. A gyermekek részére koruknak, fejlettségüknek, megfelelő fekvőhely (fektető ágyak) biztosított. A mini bölcsődében adottak a játék tevékenység, nyugodt alvás feltételei. Bölcsődénkben a gyermekek étkezései a csoportszobában zajlanak.

A mini bölcsődében napi négyszeri étkezést biztosítunk, melyről a fenntartó kiszállítással gondoskodik. Odafigyelünk arra, hogy a gyermekek sok vitaminhoz és egészséges ételekhez jussanak. A konyhatechnológiai és higiénés utasításokat ismerjük és betartjuk. Fontosnak tarjuk, hogy a gyermekek megtanulják helyesen használni az étkezéshez szükséges tárgyakat (evőeszköz, pohár, szalvéta). Ismerkedjenek meg a kulturált étkezés szokásaival, szabályaival.

Gyermeköltöző: Az öltözőhelyiségben elegendő hely biztosított minden gyermek ruhájának és cipőjének elhelyezésére, a gyermekek váltó ruhájának és váltó cipőjének megfelelő tárolása megoldott. A gyermeköltözőt az 1-3 éves korú gyermeke öltöztetési igényeinek megfelelően alakítottuk ki.

Gyermek fürdőszoba: A fürdőszobában a kisgyermek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyakat és eszközöket a gyermek méretéhez és fejlettségéhez igazítottuk. Minden gyermeknek van sajátfésűje, törülközője és fogmosó pohara, amelyek jellel ellátottak. A gyermek teljes alakját mutató tükör segíti a testkép kialakulását. A fürdőszobában 1 kisméretű mosdókagyló, 1 kisméretű WC került elhelyezésre. A gondozási egységben 1 gyermekkád teszi lehetővé a gyermekek fürdetését, valamint 1 db pelenkázó is található a helyiségben. A vizesblokk burkolata új.

A bölcsőde egyéb helyiségei:

A tisztítószer-és játéktároló: Külön helyiségben lévő szekrények állnak rendelkezésre takarító és tisztítószerek, játékszerek tárolására, amelyek közösek az óvodával.

A *melegítőkonyha és a mosogató helyiség* szintén közös az óvodával. Ezek megfelelnek az élelmiszer higiénia előírásainak.

Mosó-szárító helyiség: A mini bölcsőde textíliáit az óvodával közös mosóhelyiségben mossuk és szárítjuk. A játszókertet úgy alakítottuk ki, hogy az a gyermeke számára biztonságos legyen, és maximálisan kielégítse a nagymozgásos tevékenységeket. Burkolt és füvesített felületeket, homokozót helyeztünk el. A növényzet árnyékos é napos lehetőséget is ad a gyermeke számára. A játszókertet megfelelő kerítéssel, a gyermek számára elérhetetlen magasságban zárható kapuval védjük. A játszókertben minden évszakban biztosítjuk a szabadban való játékhoz, mozgáshoz megfelelő mennyiségű és minőségű játékkészletet, a rögzített és mobil játékokat (mászókák, labdák, motorok, autók) szabványnak megfelelő homokozót. A játszókertet a gyermeke játékának és sokoldalú mozgásigényének, a balesetveszély megelőzésének megfelelően folyamatosan karbantartjuk és fejlesztjük.

Dolgozók szociális helyiségei: (közös az óvodával) Az öltöző, a mosdó, zuhanyzó és WC. Mini bölcsődénk balesetmentes, biztonságos és barátságos munkakörnyezetet nyújt az itt dolgozóknak.

A helyiségek díszítése: Törekszünk az esztétikus mini bölcsődei környezet kialakítására. A négy évszaknak, az ünnepeknek megfelelően, ízlésesen, mértékletesen díszítjük a helyiségeket. Gyermekmagasságban helyezünk el képeket, rajzokat, melyeket a gyermekek készítettek.

7. Bölcsődei gondozás-nevelés feladatai az alapprogram szerint

7.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermekek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában.

7.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására. A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, gyermekfogszakorvos stb.

7.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és bíztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermekek beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével. Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

7.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

8. A bölcsődei nevelés alapelvei

8.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

8.2. A koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

8.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

8.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok

tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

8.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

8.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő"- rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetszerűleg magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

8.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

8.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát,

kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermekek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

8.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

8.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

9. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

9.1. Felvétel rendje

A gyermekek napközbeni ellátásáról a 1997. évi XXXI. Törvény, a gyermekek védelméről szóló törvény rendelkezik:

Bölcsődébe felvehető: minden olyan kisgyermek, akinek szülei, nevelői, gondozói valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátást.

A bölcsődei ellátás igénybe vétele önkéntes. A szülő a gyermek húszhetes korától, a harmadik életévének a betöltéséig kérheti a gyermeke felvételét a bölcsődébe. Legkésőbb annak a nevelési évnek a végéig (augusztus 31.) maradhat, amely nevelési évben a gyermek a 3. életévét betölti.

Amikor a szülők eldöntik, hogy gyermeküket bölcsődébe szeretnék adni, felkeresik annak a bölcsődének a bölcsődevezetőjét, amely intézménybe szeretnék gyermekük elhelyezését kérni. Ekkor kap tájékoztatást a felvétel feltételeiről, és személyes beszélgetés alapján egyeztetik az ideális időpontot a gyermek bölcsődei felvételéről, a szülő megismerkedhet az intézménnyel. A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülőn kívül kezdeményezheti a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos, a háziorvos, a szociális, illetve a családgondozó, a gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság is, a szülő hozzájárulása azonban ezekben az esetekben is szükséges. A kiadott felvételi adatlaphoz csatolni kell a házi gyermekorvos igazolását, hogy a gyermek egészségi állapota alapján alkalmas a bölcsődei ellátásra; a munkaviszonyt igazoló munkáltatói igazolást. A bölcsődei felvételi kérelmet és az igazolásokat a bölcsőde vezetőjéhez kell visszajuttatni. A bölcsődei elhelyezéssel kapcsolatos eljárás és az eljáráshoz szükséges iratok beszerzése illetékmentes. A felvétellel kapcsolatos döntésről a bölcsődevezető ad tájékoztatást. Az értesítőn szerepel az első szülői értekezlet időpontja, amelyen tájékoztatást adunk a családok részére a bölcsődei életről, a bölcsőde szakmai programjáról, a beszokatás menetéről, a szülők jogairól és kötelezettségükről, a házirendről, a bölcsőde napirendjéről.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról szóló „2015. évi LXIII törvény" rendelkezései alapján a bölcsődében is igénybe vehető az ingyenes étkezés.

A törvény értelmében gyermekétkeztetés során normatív kedvezményként ingyenes étkezést biztosítunk a bölcsődei ellátásban részesülő gyermek után amennyiben:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül
- tartósan beteg, vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek
- olyan családban él, amelyben a *szülő nyilatkozata* alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentet (nettó jövedelem) összegének 130%-át
- vagy nevelésbe vették.

Az igényléshez ki kell tölteni a szülői nyilatkozatot, amelyet a későbbiekben a szülő jövedelmi viszonyainak változásával bármikor módosíthat.

9.2. „Saját kisgyermeknevelő"- rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő"-rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő" szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért. A „saját kisgyermeknevelő"-rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő" segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

9.3. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a gyermekcsoport létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja. A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

9.4. Napirend

A bölcsőde nyitvatartási idejét a fenntartó határozza meg, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek munkakezdését és befejezését, valamint a bölcsődéből a munkahelyre, illetve visszautazás időtartamát.

A mini bölcsőde nyitvatartása: hétfőtől-péntekig: 7 órától -17 óráig (napi 10 óra)

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmát is biztosítja. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő"-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

Napirend:

- 7-8-ig érkezés (átadón keresztül) a bölcsődébe, kézmosás, játéktevékenység a szobában
- 8-8:30-ig reggeli (ez idő alatt nincs átadás), majd fürdőszoba használat, szájápolás
- 10-ig játék a szobában, vagy jó idő esetén az udvaron
- 10:00-tól tízórai
- 10.15-től 11:15-ig levegőztetés, felajánlott tevékenység, játék a szobában, vagy az udvaron
- 11:30-tól ebédeltetés, fürdőszoba használat, szájápolás
- 12:00-14:30-ig alvásidő, majd ébredési sorrendben fürdőszoba használat
- 15:00-tól uzsonna
- 17-ig játék, közben átadás a szülőnek

Bölcsődénk nevelő-gondozó munkájának nyomon követése érdekében minden évben elkészítjük az adott év feladatait tartalmazó munkatervet. Az éves munkaterv havi bontásban van kidolgozva, ebben rögzítjük a feladat meghatározások mellet, az ellenőrzési feladatokat, felelősségi köröket, a továbbképzések ütemezését, és kapcsolattartási formákat.

Heti rend: A gyermekekkel való együtt játszás során heti rendszerességgel énekelünk, mondókázunk, verselünk, mesélünk, bábozunk, alkotótevékenységeket ajánlunk fel. és játékos mondókás tornát kezdeményezünk. A kisgyermeknevelő feladata, hogy megtervezze a tevékenységeket. Mini bölcsődénkben mindennapos az alvás előtti mese, illetve halk zene.

Nyári zárvatartás és egyéb nevelés nélküli munkanapok

- A bölcsőde nyári zárvatartása, az óvoda nyári zárvatartásához igazodik: augusztus 1-jétől, augusztus 31-ig, melyről a szülők az év eleji szülői értekezleten tájékoztatást kapnak, valamint az intézmény hirdetőtábláján folyamatosan emlékeztetjük őket.
- Április 21. a Bölcsődék napja, mely országosan nevelés nélküli munkanap, ha ez a nap munkaszüneti napara esik, akkor azt követő munkanap lesz a nevelés nélküli munkanap, melyről a szülők szintén tájékoztatást kapnak

10. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

10.1. Kapcsolat a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú, személyre szóló, bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermeknevelésében. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

10.2. Beszoktatás

A beszoktatás a gyermek bölcsődei közösségbe való beilleszkedésének a segítése a családdal együttműködve.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülő információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

Beszoktatás menete

1. nap: ($10^{00} - 11^{00}$)

- anya végzi a gondozási feladatokat
- gondozónő megfigyel

2. nap: (9^{30} - 11^{00})

- anya, gondozónő együtt gondoz
- játékidő növelése

3. nap: (9^{00} - 11^{00})

- játékidő növelése
- gondozások átvétele

4. nap: (9^{00} - 12^{30})

- Játékidő növelése
- gondozások teljes átvétele
- ebédeltetés

5. nap: ($8^{\underline{00}}$ - $14^{\underline{00}}$)

- beadás
- reggeliztetés
- ebédeltetés
- ággyal való megismerkedés

6. nap: ($8^{\underline{00}}$ - $14^{\underline{00}}$)

- beadás
- reggeliztetés
- anya rövid időkre ki-ki megy
- ebédeltetés
- gyermek elaltatása (ha nem sikerül hazaadás)

7. nap: ($8^{\underline{00}}$ - $15^{\underline{00}}$)

- beadás
- reggeliztetés (anya távozása)
- ebédeltetés
- altatás (anya érkezése)

8. nap: ($8^{\underline{00}}$ - $15^{\underline{00}}$)

- beadás (anya távozása)
- reggeliztetés
- ebédeltetés
- altatás (anya érkezése)

9. nap: ($8^{\underline{00}}$ - $16^{\underline{00}}$)

- beadás
- napi gondozások, uzsonnázás

10. nap: ($8^{\underline{00}}$ - $16^{\underline{00}}$)

- állandósulás

A kisgyermeknevelő dokumentálja a beszoktatás menetét.

10.3. A szülőkkel való kapcsolattartás formái

10.3.1. Családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízza. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

10.3.2. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

10.3.3. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

10.3.4. A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

10.3.5. Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

10.3.6. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

10.3.7. Hagyományok, ünnepek, rendezvények a mini bölcsődénkben

A bölcsődében az ünnepek többségét zárt körben szervezzük, a gyermekek napirendjébe illesztve.

Zárt körben megünnepeljük:

- a Mikulást,
- karácsonyi ünnepséget,
- farsangot,
- húsvétot,
- gyermekek születésnapját, névnapját,
- gyermeknapot,
- anyák napját.

11. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Különös jelentőséggel bír ez a közös igazgatású integrált intézmények esetében. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben. A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges.

11.1. A bölcsőde kapcsolata más intézményekkel

Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A bölcsőde és az óvoda közös intézményként való működéséből elsősorban szakmai előnyök származnak. Az óvodában szervezett szakmai előadásokat a bölcsőde dolgozói is hallgathatják. Az óvodai munkaközösségi találkozásokon részt vesznek a kisgyermeknevelők is.

A kisgyermeknevelők számára nyitottak az oktatás-nevelési értekezletek, de részükre külön rendszeres értekezletek és megbeszélések kerülnek majd megszervezésre.

A két intézmény között tartalmas kapcsolat kerül kialakításra, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenő mentesebbé válik. A bölcsődés korú gyermekek ellátása a bölcsődei nevelésre-gondozásra vonatkozó elvi, szakmai-módszertani előírások alapján, személyi és tárgyi feltételek biztosításával történik. A bölcsőde-óvoda között törekszünk a szakmai kompetencia elismerésén alapuló együttműködésre.

Cél: egymás kölcsönös segítése, javaslatok, ötletek, problémák megbeszélése. Hospitálások szervezése.

11.2. Egyéb kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kialakítására törekszünk mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek:

- Védőnői Szolgálat (Báthiné Csépe Katalin)
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat (szülők által választott orvos)
- Gyermekjóléti Szolgálat (Szabó Nikoletta)
- Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Pásztói Tagintézménye (Tőkeiné Kiss Mariann)

12. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

A gondozás és a játék bölcsődénkben egyenrangúan fontos élethelyzet.

12.1. Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A kisgyermekkori tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat. A beszéd a kisgyermekkori tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

12.2. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése. A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési

kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

12.3. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A játék belső szükségletből fakadó, örömteli tevékenység, lényegéhez hozzátartozik az önkéntesség, a szabadon választás.

Tulajdonságai:

- Örömet szerez
- A játék önmagáért való
- Nem feladat
- Mindig valamilyen aktív részvételt tételez fel a gyermek részéről
- A csecsemő és kisgyermek fő tevékenysége
- Gazdagítja ismereteit, tapasztalatait, a világ megismerésének egyik eszköze
- Megismeri a tárgyak tulajdonságait
- Eközben gyakorolja az újonnan elsajátított mozgásokat, tevékenységmódokat
- Megtanul figyelni, egyre hosszabb ideig elmélyülten tevékenykedik
- Megismeri a nehézségek leküzdésének örömét
- Fejleszti fantáziáját, megfigyelőkészségét
- Azért játszik, mert jólesik, mert örömet lel benne, mert saját játékával saját vágyait,

törekvéseit valósítja meg.

A gyermeki játék a gyermek fejlettségi szintjét tükrözi.

12.4. Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermekek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen. Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok. A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a benti nagymozgásos játékokkal felszerelt külön helyiség használata. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermekeknek, annál nagyobb örömüket lelik a játékban. A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermekek szabadon próbálhatják, végezhetik az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

Célunk a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése életkorilag a legmegfelelőbb tevékenységi forma segítségével. Eszközökben gazdag mozgáslehetőség biztosítása.

Nevelőmunkánkban igyekszünk kihasználni a nagymozgások és a finommotorika fejlesztésének lehetőségeit. A mozgás javarészt a zene, mondókák által felkeltett érzések mozgásos kivitelezésére épül. A nap meghatározott szakában a kisgyermeknevelővel közösen mondókázva, énekelve végzik a játékos tornát a gyermekek.

Ezen kívül különböző mozgásfejlesztő játékokkal rendelkezünk, amelyek elősegítik a benti és az udvari, kis – és nagymozgás lehetőségét.

A mozgáskészség fejlesztése:

- Testérzékelést fejlesztő játékok (öl béli, kézfogós játékok)
- Fogás fejlesztése (tologatós, kalapálós játékok, forgatható kerekek a falon, asztalon)
- Egyensúlyérzék fejlesztése (tornapad, bordásfal, csúszda)
- Ritmikus járás
- Ugró játékok (ugráló labda, ugráló csacsi, trambulin)

A mozgáskészség tartalma:

- Kötetlen formában (csoportszobában, , udvaron)
- Heti rendszerességgel, előre felépített konkrét fejlesztés (lúdtalptorna)

A mozgásfejlesztés feltételei:

Hely:

- csoportszobánkban kialakított rész ad helyet a mozgásos gyakorlatok elvégzésére.
- az udvaron nagyobb hely van a mozgásra, ezért ennek lehetőségét kihasználjuk.

Eszközök:

- mozgásfejlesztő eszközök
- játékszerek változatos tevékenységekhez

Kisgyermeknevelő: a csoportban dolgozó kisgyermeknevelő nagy hangsúlyt fektetve szervezi meg mind a mindennapos mozgást mind a heti rendszerességgel beiktatott mozgásos kezdeményezéseket.

A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Egyensúlyérzéke stabil.
- Minden lépcsőfokra egyet lép, váltott lábbal.
- Rendezett a mozgása.

- Rövid ideig tud egy lábon állni.
- Lendíti a karját járás közben.

12.5. Mondóka, ének

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömélményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

Célunk:

- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése
- Érzékennyé tegye a környezet hangjai iránt
- Énekes játékkal, az együtténeklés örömével érzelmei gazdagítása

Zenei nevelés feladatunk:

- Mondókák ismertetése
- Énekes játékok énekelése, játszása
- Dalolással kedvet keltsen, a mintaadás az önkéntes utánzásra
- Rendezett mozgásra késztetés
- Ritmusérzék fejlesztés

Zenei nevelés tartalma:

- Kötetlen formában, a napszak bármely időszakában
- Heti rendszerességgel, az évszaknak megfelelő terv alapján

Zenei nevelés feltételei:

- Kisgyermeknevelő énekeljen
- Rendelkezzen megfelelő számú énekanyaggal
- Énekelgetés alkalma, módja korcsoportonként változó
- Többszöri rövid énekelgetése

A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére:

- Egyszerű kétszólamú énekek éneklése
- Érzékenyek a természet, és környezet hangjára
- Ismeri a dalok, mondókák szövegét, a hozzá kapcsolódó kézmozdulatokat
- Kedvelik az élő zenét, örömet jelent számukra a zene hallgatása

12.6. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban. A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A mesélés a kisgyermek mentális egészségének elmaradhatatlan eleme.

A kisgyermeknevelő feladata:

- A mese, a versmondás feltételeinek megteremtése
- Kívülről tudja a verseket, meséket

- Arcjátékával, ritmikus mozdulatokkal, hanglejtéssel kísérje
- A hangerő változtatásával teszi érzékelhetőbbé a gyermek számára
- Kihasználja a mondókázás nyugtató hatását
- Megismerteti a néphagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódó meséket
- A régi szokások értékét közvetíti. Az irodalom megismertetésén, megszerettetésén át közvetetten hat a szülőkre is.

12.7. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés -, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Célunk:

- Az építő, ábrázoló, alkotó tevékenység segítése
- A térbeli, formai, színi képzet kialakulása, gazdagítása
- A természet színeire, formáira való ráhangolódás

Feladatunk:

- Az alkotó tevékenységre egész nap folyamán lehetőség biztosítása
- Megismertetni a gyereket a különböző anyagokkal, a kézi munka alapelemeivel
- Az egyéni fejlettségnek megfelelő motiválás

A fejlődés várható jellemzői a bölcsődéskor végére:

- Szívesen rajzol, egyszerű formát másol

- Rajzait meg is nevezi
- Ollóhasználat kezdete
- Nagy szemű gyöngyöt fűz
- Tökéletes ceruzafogás
- Felismerhető formákat rajzol.

12.8. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom" élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermekek bármikor bekapcsolódhatnak és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Az idegen nyelv oktatása manapság már egészen pici gyermekkorban elkezdhető. Kora gyermekkorban elkezdett nyelvtanulás fejleszti az agy tanulási és megismerési képességeit. Ebben a korban olyan fejlődési folyamatok indulnak el az agyban a nyelvtanulással, amelyek később, a tanulás kevésbé játékos formáit is könnyebbé teszik majd. Játékosan szeretik meg és fogadják el a gyermekek az idegen nyelvet. Ingyenes szolgáltatás keretén belül, szülői igényekhez igazodva német, illetve szlovák nyelv „oktatása" lehetséges mini bölcsődénkben.

13. Dokumentáció

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok:

- a tárgyszerűség (objektivitás),
- a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket),
- a hitelesség,
- az árnyaltság,
- a rendszeresség
- ill. a folyamatosság.

A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásánál a bölcsőde tekintetbe veszi a kisgyermekek fokozott biztonságigényét (személyi- és tárgyi környezet állandósága, az adott helyzetnek a kisgyermek megszokott, számára elfogadott élethelyzetekhez való hasonlósága).

A dokumentáció vezetéséhez kérni kell a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek meg kell mutatni.

A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat, valamint az adatvédelmi szabályokat a legmesszebbmenőkig figyelembe veszi a bölcsőde.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a korai fejlesztés és gondozás feladatait – a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményére épített – fejlesztési évre készített egyéni fejlesztési terv alapján végzi a bölcsőde. Az egyéni fejlesztési tervet a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta) készíti el.

Az egyéni fejlesztési tervnek tartalmazza az értelmi fejlesztés, a hallásfejlesztés, a látásfejlesztés, az adaptációs tréning, a mozgásfejlesztő terápiák, a pszichológiai fejlesztés feladatait.

A fejlesztést - gondozást végző gyógypedagógus (terapeuta) központilag kiadott nyomtatványon egyéni fejlesztési naplót vezet.

Az egyéni fejlesztési tervet és az értékelési lap egy példányát megküldi a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnak, illetve a szülőnek, egy példánya az ellátó intézményben marad.

13.1. A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentációk

- **Csoportnapló naponta**

A csoport egészére kiterjedő dokumentáció. Vezetése napi rendszerességgel történik, a csoport létszámát, és a napi eseményeket rögzíti. Szerepelni kell benne a csoport létszámának, a jelenlétnek illetve a hiányzásnak. Továbbá a levegőn való tartózkodás időtartamának, az étrendnek, az esetleges gyógyszeradásnak és a délelőtt illetve a délután történtek rövid összefoglalójának. A nevelői bejegyzések a csoport szóbeli átadását-átvételét erősítik meg

- **Gyermekekről vezetett napi jelenléti kimutatás**

(33762-1 C.SZ.NY. 3354-1 r.sz.) vagy a 328/2011.(VII. 29.) Kormányrendelet 2.sz. melléklete

- **Bölcsődei gyermek-egészségügyi törzslap, fejlődési lappal és fejlődési táblázattal együtt (C.3354-6/a.r.sz.ny.r.)**

(a gyermek 1 éves koráig havonta, később negyedévente vezetve)

- **Családlátogatásról feljegyzés**
- **Adaptációs füzet (beszoktatás)**
- **Percentil tábla (fiú 3341-46/b, lány 3341-45/b)**
- **Fejlődési napló**

A gyermek egyéni fejlődésének követését rögzítik a kisgyermeknevelők a bölcsődébe kerüléstől az óvodába menésig. A naplót a gyermek „Saját kisgyermeknevelője" vezeti. A kisgyermeknevelő a naplóban napról –napra szerzett tapasztalatait rögzíti.

A napló minden egyes gyermekről olyan képet ad, ami csak rá jellemző, ami megkülönbözteti őt a csoport többi gyermekétől. A fejlődési napló részét képezi az adaptációs füzet.

Fejlődési napló vezetésének célja:

A kisgyermeknevelő nyomon követi, hogy a gyermek a különböző életkorban milyen fejlődési szinten áll, fejlődésében előrelépés vagy lemaradás tapasztalható.

A fejlődési napló felhívja a kisgyermeknevelő figyelmét arra, hogy mi az, amire fokozottabban kell ügyelnie a gyermek nevelése-gondozása közben.

- **Üzenő füzet**

A család és a bölcsőde közötti írásos kommunikációt rögzíti.

Tartalma:

- információk a bölcsődéről (név, cím, telefonszám, kisgyermeknevelő neve)
- gyermek személyi adatai
- szülők személyi adatai, elérhetőségük
- háziorvos neve
- a szülőkön kívül ki viheti el a gyermeket a bölcsődéből
- a szülők jellemzése a gyermekről, az eddigi életút, szokások, nevelési módszerek
- kisgyermeknevelői bejegyzések (az első bejegyzés az adaptáció összegzése)
- beszoktatás folyamata
- a nap folyamán új tevékenység fejlődésbeli változás
- események, köszöntők, stb.
- gyermek fejlődésének nyomon követése (fejlődési napló szempontjai alapján).

A kisgyermeknevelők a „saját" gyermekről 3 havonta beszámolót, jellemzést írnak a szülőknek. Az üzenő füzet tartalmazza a beszoktatás folyamatát, a gyermek fejlődésbeli változását, a gyermek fejlődésének nyomon követését illetve a különböző eseményeket, köszöntőket.

13.2. Bölcsődevezető által vezetett dokumentumok

- Bölcsődetájékoztató
- Bölcsődei napi jelenlét kimutatása korcsoportonként
- Kérelem bölcsődei felvételhez
- Munkáltatói igazolás bölcsődei felvételhez
- Gyermekjóléti alapellátásban részesülő gyermekről (IX. számú adatlap)
- Felvételi adatlap
- Étkezés befizetési kimutatás
- Megállapodás

14. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, gondozása, fejlesztése

A jogalkotó szándéka, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek minél korábban bekerüljenek a napközbeni ellátásba függetlenül attól, hogy a korai fejlesztést a bölcsődében biztosítják (szakértői szakvélemény alapján) számukra vagy nem. A cél elsősorban az, hogy minél több sajátos nevelési igényű gyermek részt vehessen a napközbeni ellátásban, tehát minden gyermek számára biztosítani szükséges az esélyegyenlőség lehetőségét. A segítségnyújtás tehát azt is feltételezi, hogy a gyermeknek napközben a bölcsődében biztosítják az ellátást, ugyanakkor a fejlesztést egy más intézmény biztosítja. A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermekek egészséges közösségbe való integrálása önmagában is fejlesztő hatással van a gyermekre. Az intézményben nincs lehetőség speciális csoport szervezésére, ezért egészséges csoportba integráltan neveljük őket. A sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátó bölcsődei csoportban legfeljebb 5 gyermek nevelhető, gondozható. Az egyénre szabott gyógypedagógiai fejlesztést ezek a kisgyermekek a bölcsődében kapják meg a Pedagógiai Szakszolgálattal kötött megállapodás szerint. Az integráció során az egyéni foglalkozás és a gondozásba épített fejlesztés, az ép társakkal való együttlét, mint minta, biztosítja a sérült gyermekek fejlődését. A gyermekek napközbeni ellátásában fokozott figyelmet fordítunk az ilyen gyermekeket nevelő családok segítésére. Mindezekkel segítjük az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.

15. A fejlődés leggyakoribb jellemzői bölcsődéskor végére

A gyermek belső érése: a családi nevelés és a bölcsődei nevelési–gondozási folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége a bölcsődéskor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejletségi szintet.

- Nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, kis segítséget igényel csak.
- Már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is.
- Biztonsággal járnak, futnak, szívesen mozognak, ugrálnak, tornáznak.
- Finom mozgásaik folyamatosan fejlődnek, képesek apróbb játékokkal játszani.
- Próbálkoznak a ceruzafogással, rajzolással, festéssel, szívesen gyurmáznak.

- Beszédfejlődésük eltérő szinten van, de elsősorban beszéd útján tartanak kapcsolatot mindenkivel.
- Ismerik a legfontosabb megszólítási szabályokat, köszönnek, helyesen alkalmazzák, a kérem-köszönöm kifejezéseket.
- Rövid verseket, mondókákat, dalokat felidéznek.
- Rövid mesét végighallgatnak.
- Ismerik a nevüket.
- Könyvnézegetés közben felismerik a látottakat.
- Játéktevékenységekben képesek együttműködésre társaikkal és a felnőttekkel.
- Jól tájékozódnak környezetükben, ismerik a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számukra.
- Környezetük iránt nyitottak, érdeklődőek, szívesen vesznek részt új tevékenységekben.
- Gyermekek többsége szobatiszta.

16. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

16.1.Szülői jogok és kötelességek

A gyermek szülője jogosult és köteles arra,

- hogy gyermekét családban gondozza, nevelje és a gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket - különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást -, valamint az oktatáshoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájárulást biztosítsa.
- A gyermek szülője jogosult arra, hogy a gyermeke nevelkedését segítő ellátásokról tájékoztatást, neveléséhez segítséget kapjon.
- A gyermek szülője - ha törvény másként nem rendelkezik - jogosult és köteles gyermekét annak személyi és vagyoni ügyeiben képviselni.

A gyermek szülője köteles

- gyermekével együttműködni, és emberi méltóságát tiszteletben tartani,
- gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztatni, véleményét figyelembe venni,
- gyermekének jogai gyakorlásához iránymutatást, tanácsot és segítséget adni,
- gyermeke jogainak érvényesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni,
- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködni.

16.2. Gyermeki jogok

- A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.
- A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.
- A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a közszolgálati médiákban fejlettségének megfelelő, ismeretei bővítését segítő, erőszakmentes, a magyar nyelv és kultúra értékeit őrző műsorokhoz hozzáférjen.
- A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak saját érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.
- A gyermeknek joga van - örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás formájában - a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez.

- A gyermeknek joga van származása, vér szerinti családja megismeréséhez és a kapcsolattartáshoz.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével kapcsolatot tartson abban az esetben is, ha a szülők különböző államokban élnek.
- A gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről, továbbá ahhoz, hogy a személyét és vagyonát érintő minden kérdésben közvetlenül vagy más módon meghallgassák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy az őt érintő ügyekben az e törvényben meghatározott fórumoknál panasszal éljen.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy alapvető jogai megsértése esetén bíróságnál és törvényben meghatározott más szerveknél eljárást kezdeményezzen.

17.Záró rendelkezés

A program évente a vonatkozó jogszabályok előírásai, illetve intézményi működési változások esetén felülvizsgálandó.

Az intézmény dolgozói a záró rendelkezés aláírásával igazolják a szakmai program ismeretét.

A program érvényessége: 5 év.

Mátraszőlős, 2018.....

....

bölcsőde vezető intézményvezető

Jelen szakmai programot a Mátraszőlősi Önkormányzat 2018. x.x.-án a ....x/xxx határozatszámmal elfogadta, a szakmai program hatályba lépésének időpontja 2018. ....

Kelt: Mátraszőlős, 2018. .....

.....

a fenntartó képviseletében

18.Mellékletek

18.1.Házirend

- A házirend kiterjed a mini bölcsődébe járó kisgyermekek szüleire, a bölcsőde dolgozóira, az intézménybe látogató személyekre, az intézmény területén, valamint az intézmény által szervezett külső rendezvényekre.
- A mini bölcsőde naponta (hétfőtől-péntekig) reggel 7:00-tól fogadja az érkező gyermekeket. A gyermekek hazaviteléről délután 17:00-ig kell gondoskodni a szülőnek
- A mini bölcsődéből a gyermeket csak a szülő, vagy az általa írásban megbízott személy viheti el. 14 éves kor alatti kiskorú e feladattal nem bízható meg.
- A mini bölcsődébe csak egészséges gyermek hozható, a közösség egészsége érdekében lázas (37,5 fok, és ennél magasabb hőmérsékletű), antibiotikumot szedő, vagy fertőzésre gyanús gyermek a mini bölcsődét nem látogathatja. A családban előforduló betegségekről a bölcsődét tájékoztatni kell.
- Abban az esetben, ha a gyermek napközben megbetegszik a bölcsődében, a kisgyermeknevelő értesíti a szülőt, illetve a hozzátartozót. Beteg gyermek elviteléről, és minél előbbi orvosi ellátásról a szülő köteles gondoskodni, ezzel növelve a gyógyulás esélyeit. Betegség után csak orvosi igazolással tudjuk fogadni.
- A gyermek gyógyszer-és ételérzékenységéről a szülő köteles tájékoztatni a kisgyermeknevelőt, és az erről szóló orvosi igazolást bemutatni
- A gyermek távolmaradásának okát 48 órán belül köteles a szülő személyesen, vagy a 06/32 370 278-as telefonszámon bejelenteni, a hiányzásról igazolást hozni.
- A térítési díjat minden hónap 10. napjáig kell befizetni.
- A mini bölcsődében elhelyezett gyermekek jogai:
  - segítségnyújtás a saját családjában történő nevelkedéshez, személyiségének kibontakozásához, a fejlődést veszélyeztető helyzet elhárításához, a korai szocializációhoz,
  - emberi méltóságának tiszteletben tartása, a bántalmazással, az elhanyagolással szemben védelemben részesítés,
  - a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozás biztosítása.
- A szülő a gyermeke felvételét követően köteles:

- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködni,
- nyilatkozni a házirendben foglaltak tudomásulvételéről, annak tiszteletben tartásáról.
- adatokat szolgáltatni a vezetett nyilvántartásokhoz,
- bejelenteni a szociális ellátásra való jogosultság feltételeiben bekövetkezett változásokat15 napon belül.

❖ A szülő a gyermek ellátását érintő panasszal élhet a fenntartónál, vagy az intézményvezetőnél. A fenntartó köteles a panaszt kivizsgálni, a bejelentést követő 5 napon belül, és 15 napon belül írásban értesíteni a panaszt tevőt a vizsgálat eredményéről.

❖ A mini bölcsődei ellátás megszűnik:

- A szolgáltatás jogutód nélkül marad.
- A gondozott 6 hét indokolatlan távolmaradásával
- A törvényes képviselőnek jogviszony megszüntetésére vonatkozó bejelentést követő 15 napon belül,
- ha a szolgáltatás feltételei már nem állnak fenn, vagy a gyermeket más intézményben helyezik el
- a házirend súlyos megszegésével
- meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a mini bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt mini bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartás zavara veszélyezteti a többi gyerek egészségét.

❖ A család és a mini bölcsőde kapcsolatának erősítésére lehetőséget biztosítunk a szülővel történő beszoktatáson túl a kisgyermeknevelő-szülő napi találkozásaira, szülőértekezletekre, csoportbeszélgetésekre. Szívesen vesszük akár a gyermek egészségi állapotára, akár a gyermek fejlődése, vagy az otthoni eseményekre vonatkozó észrevételeiket. Módot adunk a családoknak a mini bölcsőde életébe való betekintésre. Kérjük, hogy látogatásuk időpontját a gyermekük kisgyermeknevelőjével előre egyeztessék.

❖ A bölcsőde általános életrendével összefüggő szokás és szabályrendszer betartása és betartatása kötelező.

❖ A szülő a gyermekét mindig tisztán és gondozottan hozza bölcsődébe, ne legyenek kifestve (szem, arc, száj, köröm, haj), valamint semmilyen ékszert ne tegyenek rájuk, mert veszélyezteti a gyermek testi épségét.

- ❖ A bölcsőde létesítményeit, helyiségeit, eszközeit, használatuknak megfelelően kell használni, mert az okozott kárért a szülő anyagi felelősséggel tartozik. Kiskorú gyermekéért a szülő felel, egészen addig, amíg át nem adja a kisgyermeknevelőnek, vagy a dajkának.
- ❖ Az intézményben dolgozó személyeket titoktartási kötelezettség terheli, ezért a gyermekről semmilyen információt 3. személynek nem adhat át.
- ❖ A gyermekről csak a kisgyermeknevelő adhat felvilágosítást a szülőnek.

Jelen házirend a kihirdetést/jóváhagyást követő napon lép hatályba és határozatlan ideig szól. A házirendet minden nevelési év előtt, vagy jogszabályváltozás következtében felül kell vizsgálni.

Mátraszőlős, 2018.....

....

bölcsődevezető intézményvezető

18.2.Megállapodás

Intézmény neve.....

Címe .....

Elérhetősége .....

MEGÁLLAPODÁS

Mely létrejött egyrészről a Mátraszőlősi Mini Bölcsőde vezetője,

másrészről.....szülő(törvényes képviselő)

..... nevű gyermekének bölcsődei elhelyezése tárgyában.

A gyermek adatai:

Születési hely, idő: ....., 20.....év, ...hó, ... nap.

Anyja neve:.....

Lakcím:.....

A bölcsődei ellátás kezdete: 20 ..... év, ... hó, ...nap

A bölcsődei ellátás vége: határozatlan/ határozott idejű 20.....év,.....hó.....nap

Igénybevétel módja: önkéntes javasolt (védőnő, gyermekorvos, család- és gyermekjóléti szolgálat, jegyző)

A bölcsődei ellátás keretében az intézmény biztosítja a gyermek számára a:

- szakszerű gondozást, nevelést, test-lelki szükségletek kielégítését, fejlődését és a szocializáció segítését
- napi négyszeri étkezést,
- fejlődéhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet,
- egészségvédelmet, egészségnevelést, kultúrhigénés szokások kialakulásának segítését,
- állandóságot (saját gondozónő rendszer), egyéni bánásmódot,
- megfelelő időt a szabadban való tartózkodáshoz,
- személyes higiéné feltételeinek biztosítását,
- korcsoportnak megfelelő játékeszközöket,
- bölcsőde orvosi ellátást,

- óvodai életre való felkészítést.

A bölcsőde a szülő számára biztosítja:

- a házirend és az ellátás megismerését,
- a beszoktatáshoz, adaptációhoz szükséges időt, feltételeket,
- tájékoztatást a gyermekével napközben történő eseményekről,
- betekintés joga biztosított a kisgyermeknevelő általvezetett, gyermekfejlődését nyomon követő dokumentációba,
- szülői értekezlet, szülőcsoportos beszélgetések, egyéni beszélgetés a kisgyermeknevelővel/vezetővel,
- tájékoztatók, étrendek megismertetése,
- gyermekük játéktevékenységével való betekintés,
- a bölcsőde által szervezett nyílt napokon való részvétel,
- a panaszjog gyakorlása, (Érdekképviseleti Forum),
- a személyes adatok védelme, titoktartás.

A térítési díj fizetésével kapcsolatos tudnivalók:

A bölcsődében a 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról rendelkezik a fizetendő térítési díjakról, illetve a Mátraszőlősi Község Önkormányzata Képviselő-testületének ..... önkormányzati rendelete a gyermekvédelmi alapellátások igénybevételéről és a fizetendő térítési díjról.

A gondozási díj kezdő időpontja: 20..... év .....hó .....nap.

Napi gondozási díj összege: .....(jövedelemvizsgálat alapján/nyilatkozat alapján) A térítési díjat az élelmezésvezetőnél előre, egy összegben minden hónapban a megjelölt napokon kell befizetni. Az igénybe nem vett étkezés díja a következő hónapban kerül visszafizetésre.

A normatív kedvezmény igénybevételének feltétele NYILATKOZAT a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez nyomtatvány kitöltése és a szükséges igazolások csatolása.

A gyermek bölcsődei ellátásának megszűnését követően a bölcsődevezető írásban tájékoztatja a szülőt a térítési díj túlfizetéséről, a visszafizetés módjáról, illetve szintén írásban keresi fel azt a szülőt, akinek térítési díjhátralék fizetési kötelezettsége van. A bölcsőde vezetője mindkét esetben 15 napos határidőt jelöl meg.

A szülő kötelessége, hogy:

- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön
- A fizetendő étkezési térítési díjat időben kifizesse
- Az intézmény házirendjét, és etikai szabályzatát betartsa.

Megszűnik az ellátás:

- ha a gyermek betöltötte a 3. életévét és a bölcsődei gondozási-nevelési év végéhez ért, vagy a 4. életév betöltését követő augusztus 31-én,

- sajátos nevelés igényű gyermekek esetében az ellátás a gyermek 6. életévének betöltését követő augusztus 31-én,

- ha a felvételt követően a szülő a gyermek részére a bölcsődei ellátást egybefüggően 15 napon át, bejelentés nélkül – igazolatlanul – nem veszi igénybe,

- ha a bölcsődeorvos szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható

- ha magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését, és erről a bölcsődeorvos, a gyógypedagógus, a kisgyermeknevelő szükség esetén pszichológus véleménye alapján szakvéleményt alakít ki.

Alulírott ..... nyilatkozom, hogy az ellátás tartalmáról és feltételeiről, az intézmény által vezetett nyilvántartásokról, az intézmény házirendjéről, panaszjog gyakorlásának módjáról, a fizetendő térítési, illetve gondozási díjról, a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdek-képviseleti fórumról a tájékoztatás megtörtént.

Mátraszőlős, 20..... év ..... hó ..... nap

....

szülő (törvényes képviselő) **bölcsődevezető**

Tartalomjegyzék

1.Bevezetés **2**

2.A szolgáltató intézmény alapadatai **3**

3.A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek **4**

4.A mátraszőlősi Mini Bölcsőde bemutatása **6**

5.Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői **8**

6.A bölcsődei nevelés-gondozás személyi és tárgyi feltételei **9**

7.Bölcsődei gondozás-nevelés feladatai az alapprogram szerint **12**

7.1.A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetenciák fejlesztése 12

7.2.Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása 12

7.3.Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése 13

7.4.A megismerési folyamatok fejlődésének segítése 13

8.A bölcsődei nevelés alapelvei az alapprogram szerint **14**

8.1.A család rendszerszemléletű megközelítése 14

8.2.A koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadása 14

8.3.A családi nevelés elsődleges tisztelete 14

8.4.A kisgyermeki személyiség tisztelete 14

8.5.A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe 15

8.6.A biztonság és a stabilitás megteremtése 15

8.7.Fokozatosság megvalósítása 15

8.8.Egyéni bánásmód érvényesítése 15

8.9.Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége 16

8.10.A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása 16

9.A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei **17**

9.1.Felvétel rendje 17

9.2."Saját kisgyermeknevelő"- rendszer 18

9.3.Gyermekcsoportok szervezése 19

9.4.Napirend 19

10.Családok támogatásának módszerei és lehetőségei **21**

10.1.Kapcsolat a szülőkkel 21

10.2.Beszoktatás 22

10.3.A szülőkkel való kapcsolattartás formái 24

10.3.1.Családlátogatás 24

10.3.2.Napi kapcsolattartás 24

10.3.3.Egyéni beszélgetés 24

10.3.4.A szülőcsoportos beszélgetések 25

10.3.5.Szülői értekezlet 25
10.3.6.Indirekt kapcsolattartási formák 25
10.3.7.Hagyományok, ünnepek, rendezvények a mini bölcsődében 25
11.A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere 26
11.1.A bölcsőde kapcsolata más intézményekkel 26
11.2.Egyéb kapcsolatok 27
12.A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei 28
12.1.Tanulás 28
12.2.Gondozás 28
12.3.Játék 29
12.4.Mozgás 30
12.5.Mondóka, ének 32
12.6.Vers, mese 33
12.7.Alkotó tevékenységek 34
12.8.Egyéb tevékenységek 35
13.Dokumentáció 36
13.1.A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentációk 37
13.2.Bölcsődevezető által vezetett dokumentumok 39
14.Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, gondozása, fejlesztése 40
15.A fejlődés leggyakoribb jellemzői bölcsődéskor végére 40
16.Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok 41
16.1.Szülői jogok és kötelességek 41
16.2.Gyermeki jogok 42
17.Záró rendelkezés 44
18.Melléklet 45
18.1.Házirend 45
18.2.Megállapodás 48